

MARK LEVI

Ona i on

Prevela
Ana Martinović

■ Laguna ■

Naslov originala

Marc Levy

ELLE ET LUI

Copyright © Marc Levy / Versilio, 2015

Translation copyright © 2017 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Mom ocu
Mojoj deci
Mojoj ženi

Jednoga dana živeću u teoriji,
u teoriji se sve odvija kako treba...

1.

Kiša je neprestano kvasila krovove i fasade, automobile i autobuse, trotoare i prolaznike, kiša koja nije prestajala da pada nad Londonom od početka proleća. Mia je izlazila sa sastanka koji je imala s agentom.

Kreston je bio starog kova i od onih ljudi koji uvek govore istinu. Elegantan u svakom pogledu, tako se i izražavao – zbog toga su ga uvažavali, njegove oštre ali nikada uvredljive opaske često su citirane na banketima. Mia je bila njegova štićenica, što joj je u nemilosrdnom i često neotesanom svetu filma donosilo neprocenjivu prednost.

Tog dana otišao je da pogleda Mijin novi film na privatnoj projekciji, a kako joj je zabranio da se na takvim mestima pojavljuju zajedno, čekala ga je u kancelariji.

Kreston je otresao kabanicu i seo u fotelju prekidajući napetu atmosferu.

„Akcija, ofucana romansa, scenario se vešto vrti oko isprekidanog zapleta, ali koga to danas zanima...? Svakako, biće veoma uspešan“, rekao je odlučno.

Mia je suviše dobro poznavala Krestona da bi poverovala da će se zadržati na tome.

Dodao je da je bila sjajna, možda prečesto obnažena, i da sledeći put treba da pazi i da ne pokazuje zadnjicu u sve tri scene, on će o tome voditi računa zarad njene karijere, budući da se etikete brzo stiču.

„Recite mi iskreno, Krestone, šta mislite o filmu?“

„Savršeno glumiš, ali od takve uloge ne može nešto posebno da se napravi. Hoću reći da ne treba večito da snimamo filmove čiji junaci prolaze zrele godine između dve izdaje, tri preljube i šolje čaja. To je akcioni film, kamera se brzo kreće, likovi takođe... šta još da kažem?“

„Istinu, Krestone!“

„To je sranje, veliko sranje koje će napuniti bioskope zato što u njemu igraš s mužem. Zapravo, to je događaj sam po sebi. Mediji će obožavati to što zajedno glumite u filmu, i oduševiće ih što si mu ukrala svu pažnju, i to nije kompliment već činjenica.“

„On važi za zvezdu“, odgovori Mia kiselo se osmehnuvši.

Kreston protrlja bradu, što je neuobičajeno dug gest za njega.

„Kako ste vas dvoje?“

„Baš nikako.“

„Ne pričaj gluposti, Mia!“

„Kakve gluposti?“

„Savršeno si me razumela. Toliko je loše?“

„Nismo se zblížili na snimanju.“

„To neću ni da čujem, bar dok film ne počne da se prikazuje. Budućnost tog remek-dela počiva na vašem zajedničkom pojavljivanju, i u bioskopima i u gradu.“

„Imate li kakav scenario za mene?“

„Imam neke.“

„Krestone, volela bih da odem u inostranstvo, daleko od Londona i njegovog sivila, da odigram neku smislenu, osećajnu ulogu, da čujem nešto što me pogađa, što me zasmehava, da podelim nežnost, makar u nekom malom filmu.“

„A ja bih hteo da se moj stari jaguar nikad ne pokvari, ali, znaš, mehaničar koji se stara o njemu krajnje je iskren. Borio sam se da ti izgradim karijeru, imaš ogromnu publiku u Engleskoj, fanove koji bi platili da te čuju makar čitala telefonski imenik, polako postaješ poznata na čitavom kontinentu; tvoje dosadašnje uloge su beznačajne u poređenju s onim što te čeka, i ukoliko ovaj film postigne uspeh kakav očekujem, bićeš uskoro najpoznatija glumica svoje generacije. Zato, molim te, budi strpljiva. Jesmo li se dogovorili? Za nekoliko nedelja pljuštaće ponude Amerikanaca kao ova kiša sada. Ući ćeš u društvo slavnih.“

„U društvo slavnih ništarija koje se smeju i kad su tužne?“

Kreston se uspravi u fotelji i nakašlja se.

„U takvo društvo, ali i u društvo srećnika. Mia, molim te, neću više da te vidim tako malodušnu“, dodade on nešto glasnije.

„Intervjui bi trebalo da vas zbliže. Moraćete toliko da se smešite da ćete na kraju prihvatiti tu igru.“

Mia se uputi ka biblioteci, otvori kutiju s jedne police i iz nje izvadi cigarete.

„Znaš da ne podnosim da se puši u mojoj kancelariji?“

„Pa zašto onda držite cigarete u ovoj kutiji?“

„Samo za slučaj nužde.“

Mia pogleda Krestona i ponovo sede, s neupaljenom cigaretom u ustima.

„Mislim da sam prevarena.“

„Na ovaj ili onaj način, ko to danas nije?“, odgovorio je pregledajući pristiglu poštu.

„Nije smešno.“

Kreston ostavi poštu.

„Šta, vara te?“, nastavi on. „Stalno ili s vremena na vreme?“

„Da li to nešto menja?“

„Ti njega nikada nisi prevarila...?“

„Ne. Osim ako se računa jedan jedini poljubac. Partner me je poljubio, a i ja sam to želela. Bilo je zarad uverljivosti scene, to nije prava prevara, zar ne?“

„Zavisi od namere. To se desilo tokom snimanja filma?“, upita Kreston podižući obrvu.

Mia pogleda kroz prozor i uzdahnu...

„Dobro, pretpostavimo da te vara. Ali kakve veze ima ako se više ne volite?“

„On mene više ne voli, a ja njega volim.“

Kreston otvori fioku, izvadi pepeljaru i kresnu šibicu. Mia duboko uvuče dim, a on se u poslednjem trenutku uzdržao da je ne upita da li su joj oči suzne zbog dima od cigarete.

„Bio je zvezda, a ti si tek počinjala. Glumio je u *Pigmaliyonu*, i učenik je prevazišao učitelja. Mora da mu je to teško palo, pogotovo kad proradi ego. Pazi na pepeo, stalo mi je do tog tepiha.“

„Ne pričajte tako, to nije istina.“

„Naravno da jeste. Ne kažem da nije dobar glumac, ali...“

„Ali šta?“

„Nije sad trenutak, pričaćemo o tome kasnije, čeka me još sastanaka.“

Kreston se prošetala po kancelariji, pažljivo uze cigaretu iz Mijine ruke i zdrobi je u pepeljari. Uhvatio ju je za rame i odveo do vrata.

„Uskoro ćeš glumiti gde ti se prohte, u Njujorku, Los Anđelesu, Rimu. U međuvremenu ne pravi budalu od sebe. Mesec dana je sve što tražim, tvoja budućnost zavisi od toga. Obećavaš li mi to?“

Kada je izašla od Krestona, Mia se taksijem uputila u Oksford strit. Kad god je bila depresivna, a poslednjih nedelja joj se to dešavalo nekoliko puta, otišla bi da se šeta po glavnom tržišnom centru Londona, punom života.

Dok je prolazila između rafova u prodavnici, pozvala je Dejvida, ali javila se telefonska sekretarica.

Šta li radi u ovim kasnim popodnevničkim satima? Gde je već dva dana? Dva dana i dve noći je prošlo otkako joj se javio jednom jedinom porukom koju joj je ostavio na njihovoj telefonskoj sekretarici. Kratkim porukom kojom je obaveštava da je otišao u prirodu da napuni baterije i da se ne brine. Ali, to ju je uznemirilo.

Kod kuće Mia odluči da se pribere. Kad se Dejvid vrati, neće pokazati ni na koji način da je uznemirena. Ostaće dostojanstvena, pribrana, neće mu dozvoliti da ni na trenutak pomisli da se dosađivala u njegovom odsustvu, a pre svega neće mu postavljati nikakva pitanja.

Pošto je prihvatila poziv prijateljice koja ju je preklinjala da pođe s njom na otvaranje restorana, Mia je rešila da se posveti svom izgledu. I ona ume da napravi Dejvida ljubomornim. Uostalom, bolje je biti okružen nepoznatim osobama nego buljiti u prazno sam u stanu.

Restoran je bio ogroman, muzika preglasna, sala prepuna i bilo je nemoguće razgovarati ili napraviti ijedan korak a da se ne očešeš o nekoga. „*Kome li se sviđa ovakav provod?*“, pomisli ona pripremajući se za susret s rekom ljudi.

Blicevi su sevali dok su ulazile. Eto zašto je prijateljica toliko insistirala na njenom društvu. Nadala se da će se pojaviti na stranicama nekog magazina u rubrici s poznatima. Realizacija prolazne slave. „*Dođavola, Dejvide, zašto me puštaš samu da se vučem po ovakvim mestima? Naplatiću ti ovo stostruko, gospodine 'Moram da napunim baterije'.*“

Zazvonio joj je telefon, sakriven broj, u ovo doba sigurno je on. Kako da ga čuje od ovolike buke? „*Da pripadam eliti, dala bih znak di-džeju da utiša muziku*“, pomisli.

Osmotrla je oko sebe, bila je na pola puta između ulaza i kuhinje. Gomila ju je vukla ka kuhinji, ali ona krenu na drugu stranu. Javila se na telefon i uzviknula:

„*Ostani na vezi! Odličan početak, draga moja, za nekog ko je čvrsto odlučio da ne otkriva šta oseća.*“

Prokrcila je put, poževela da gurne i ovo nadobudno žensko stvorenje na visokim štiklama i ovog neotesanog tipa koji joj se udvara. Da smrska stopala ove žgoljave što liči na kostura i uvija se kao zmija, zaobiđe ovog lepotana

koji je vreba pogledom, *e, sad ćeš da se ispališ, druškane, izgleda da ona telefonira.* Još samo deset koraka do vrata.

„Ostani na vezi, Dejvide! *Ma učuti, idiote!*“

Potražila je pogledom vratara da joj pomogne da izađe.

Napokon napolju, svež vazduh, relativno mirno na ulici.

Udaljila se od zbijene gomile koja je čekala da se uvuče u onaj pakao.

„Dejvide?“

„Gde si ti?“

„Na nekoj zabavi... *Kakva drskost da me tako nešto pita!*“

„Dobro se provodiš, ljubavi?“

„*Licemer!* Da, prilično je veselo... *Gde si naučila da se tako foliraš?*“

„A ti, *tupane*, gde si... *već dva dana?*“

„Na putu ka kući. *Vraćaš se uskoro?*“

„U taksiju sam... *Brzo nađi taksu!*“

„Mislio sam da si na zabavi?“

„Izašla sam kad si me pozvao.“

„Verovatno ćeš stići pre mene, ako si umorna, ne čekaj me, velika je gužva na putu u ovo doba. London je stvarno postao nemoguć! *Ti si postao nemoguć, kako se usuđuješ da mi kažeš da te ne čekam? Već dva dana ništa drugo ne radim osim što te čekam!*“

„Ostaviću upaljeno svetlo u sobi.“

„Divno, ljubim te, vidimo se!“

Svetlost se odbijala od mokrog trotoara, parovi pod kišobranama...

„... *a ja, sama kao neka budala. Sutra, bez obzira na film, menjam život. Ne sutra, večeras!*“

2.

Pariz, sutradan

„Zašto je ključ koji nam treba uvek na kraju priveska?“,
„Usprotivi se Mia.

„Zato što je život pogrešno ustrojen. Da nije tako, ni stepenište ne bi bilo uvek mračno“, odgovori Dejzi pokušavajući da što bolje osvetli bravu mobilnim telefonom.

„Ne želim nikada više da volim nekoga samo u mislima, hoću stvaran život; hoću sadašnjost, samo sadašnjost.“

„A ja manje neizvesnu budućnost“, uzdahnu Dejzi.
„Nego, da ne gubimo vreme, daj mi ključeve, baterija samo što se nije ispraznila.“

Ključ od stana bio je poslednji na privesku.

Ulazeći u stan, Dejzi pritisnu prekidač za svetlo, ali bezuspešno.

„Izgleda da u celoj zgradi nema struje.“

„Takav je čitav moj život“, nadovezala se Mia.

„Ne preterujmo.“

„Ne umem da živim u laži“, jadikovala je Mia tražeći utehu, ali Dejzi ju je suviše dobro poznavala da bi se upecala na njene reči.

„Ne pričaj koješta, ti si talentovana glumica, dakle profesionalna lažljivica... Mora da su sveće tu negde, moraću da ih potražim ako mi se baterija na ajfonu...“

Ekran na telefonu se isključio.

„Dode mi da ih sve oteram dođavola“, prošaputa Mia.

„Nije ti palo na pamet da bi mogla da mi pomogneš?“

„Jeste, ali ništa se ne vidi.“

„Stvarno? Baš ti hvala!“

Dejzi je tumarala po mraku. Rukom je dodirnula sto ne bi li ga zaobišla, ali nalete na stolicu, jauknu, pa nastavi dalje do kuhinjskih elemenata. Napipa nasumice šporet na plin, dohvati šibice s police, okrete dugme i upali plamen.

Plavičasta prstenasta svetlost obasja prostor oko nje.

Mia sede za sto.

Dejzi je preturala po fiokama. Za mirišljave sveće nije bilo mesta u njenom stanu. Gastronomska strast diktirala je da miris jela uvek bude u prvom planu. Umesto natpisa *Ne primamo kreditne kartice* na vratima pojedinih restorana, ona bi radije stavila *Ne primamo previše neparfemisane goste*.

Pronašla je sveće i upalila ih. Svetlost njihovih plamenova odagna mrak iz prostorije.

Centar Dejzinog stana bila je kuhinja, značila joj je mnogo više od ostalih prostorija u stanu – dve male sobe i kupatila. Na kuhinjskim elementima bile su poređane jedna do druge zemljane posude, začinsko bilje, timijan, lovor, ruzmarin, komorač, origano, monarda i ljuta papričica iz

Espeleta. Ta kuhinja je bila Dejzina laboratorija, njena strast i njen ventil. Tu je usavršavala recepte za jela pre nego što ih servira gostima u svom malom restoranu na pariskom brdu Monmartru nadomak njenog stana.

Dejzi nije učila da kuva u nekoj poznatoj školi, a kulinarsko umeće nosila je u sebi kao deo nasleđene porodične tradicije, ali i njenog provansalskog porekla. Još kao dete, dok su se njeni vršnjaci igrali u hladovini borova i maslina, gledala je šta radi njena majka i oponašala ju je.

U bašti oko njihove kuće naučila je da bere začinsko bilje i da ga potom sortira pored šporeta. Kuhinja je bila njen život.

„Jesi li gladna?“, upita Miju.

„Da, možda. U stvari, ne znam.“

Dejzi izvadi iz frižidera tanjir lisičarki i vezu peršuna i otkinu glavicu belog luka s venca okačenog s njene desne strane.

„Ne može bez belog luka?“, upita Mia.

„Nameravaš li da se ljubiš s nekim večeras?“, uzvрати Dejzi dok je seckala peršun. „Hoćeš li da mi ispričaš šta ti se desilo dok ja kuvam?“

Mia duboko uzdahnu.

„Ništa se nije desilo.“

„Pojavljuješ se iznenada pred zatvaranje restorana s putnom torbom i izgledaš kao da ti se čitav svet srušio: od tada nisi prestala da jadikuješ. Po svoj prilici nisi došla kod mene jer si me se uželela.“

„Moj svet se zaista srušio.“

Dejzi je prestala da secka.

„Mia, molim te! Spremna sam sve da čujem, ali bez cmizdrenja i samosažaljenja, ovde nema kamera.“

„Bila bi odličan režiser!“ – Mia spusti loptu.

„Možda. Slušam te.“

I dok je Dejzi radila u kuhinji, Mia sede za sto.

Kad je konačno stigla struja, prijateljice poskočiše. Dejzi okrenu potencijometar na prekidaču kako bi smanjila jačinu svetla, zatim dohvati upravljač, podiže roletne na prozorima odakle puče pogled na Pariz.

Mia krenu ka prozoru.

„Imaš li cigarete?“

„Na malom stolu su, neko ih je zaboravio.“

„Sigurno imaš mnogo ljubavnika kad ne znaš ko je zaboravio cigarete kod tebe?“

„Ako hoćeš da pušiš, idi na terasu!“

„Hoćeš li i ti sa mnom?“

„Imam li izbora ako hoću da čujem nastavak priče?“

„Ostavila si svetlo u sobi?“, upita Dejzi dosipajući im vino.

„Da, ali ne i u garderoberu. Tamo sam stavila tabure da se na njega saplete.“

„Imate garderober?“, upita Dejzi. „I onda?“

„Pravila sam se da spavam. Skinuo se u kupatilu, ostao je dugo pod tušem, a onda je legao i isključio lampu. Očekivala sam da će da promrmlja nekoliko reči i da me poljubi. Izgleda da nije dovoljno napunio baterije, odmah je zaspao.“

„Dobro, hoćeš li moje mišljenje? Reći ću ga u svakom slučaju. Udata si za nitkova. Najvažnije pitanje, pritom prilično jednostavno, jeste da li njegovi kvaliteti prevazilaze njegove mane. Ne, najvažnije je da li znaš zašto si zaljubljena u njega kad te čini tako nesrećnom? Osim ako nisi zaljubljena u njega baš zbog toga.“

„U početku sam bila veoma srećna s njim.“

„Nadam se! Kada bi počeci bili ružni, šarmantni prinčevi bi nestali iz književnosti a romantične komedije našle bi se na polici za filmove strave i užasa. Ne gledaj me tako, Mia. Ako hoćeš da znaš da li te vara, pitaj njega, a ne mene. I ostavi cigarete, mnogo pušiš, to je duvan, ne ljubav!“

Niz Mijine obraze slivale su se suze.

Dejzi sede pored nje i zagrlj je.

„Isplači se, plači ako ti je tako lakše. Ljubavna patnja đavolski boli, ali prava nesreća je kada ti je život poput pustinje.“

Mia se zarekla da će ostati dostojanstvena u svim okolnostima, ali Dejzi je bila izuzetak. Njih dve su kao sestre jer se poznaju tako dugo.

„Zašto spominješ pustinju?“, nastavi Mia brišući suze s obraza.

„Napokon pokušavaš da me pitaš kako sam?“

„I ti si usamljena? Misliš li da ćemo jednog dana biti srećne?“

„Čini mi se da si poslednjih godina bila nesrećna. Poznata si i cenjena glumica, zaradiš od jednog filma onoliko koliko ja verovatno neću za čitav život, a osim toga... udata si. Jesi li gledala večerašnji dnevnik... nemamo prava da se žalimo.“

„Zašto, šta se desilo?“

„Nemam pojma, ali da se dogodilo nešto lepo, ljudi bi izašli na ulice da to proslave. Kakve su bile lisičarke?“

„Tvoja jela su najbolji antidepresiv na svetu!“

„Pa šta misliš zašto sam htela da postanem kuvarica! A sad u krevet! Sutra ću pozvati tvog muža kretena, reći mu da sve znaš, da je izdao najgenijalniju ženu na svetu, i da ga napuštaš, ali njegovom krivicom. Kad spustim slušalicu, on će biti nesrećan.“

„Nećeš valjda to da uradiš?“

„Ne, ti ćeš to da uradiš.“

„Bez obzira što to želim, ipak ne mogu.“

„Zašto? Želiš li da uživaš u trećerazrednoj melodrami?“

„Zato što smo glavni glumci visokobudžetnog filma čija je premijera za mesec dana. Zbog toga sam primorana da glumatam po gradu savršeno srećnu ženu. Ako bi se saznala istina o Dejvidu i meni, ko bi poverovao u našu ulogu para koju tumačimo u filmu? Producenti mi to ne bi oprostili, kao ni agent. Sem toga, bez obzira na prevaru, hoću da ostanem trezvena, a ne da me javno ponižavaju.“

„Treba biti veliki prevarant pa odigrati takvu ulogu.“

„Šta misliš što li sam ovde? Neću moći da se dugo pretvaram. Moraćeš da me skrivaš.“

„Koliko?“

„Dokle god budeš mogla da me podneseš.“

3.

Stigavši do metro stanice Šapel, sab kabriolet preseče dijagonalno tri trake, ignorišući svetlosna upozorenja vozača, i napusti periferni deo auto-puta kako bi se uključio u glavnu saobraćajnicu A1 u pravcu aerodroma Roasi – Šarl de Gol.

„Zašto moram uvek da ga čekam na aerodromu? Trideset godina prijateljstva a mogu da se zakunem da on nikada nije ništa slično učinio za mene. Suviše sam ljubazan, to je moj problem! Da nije mene, oni nikada ne bi bili zajedno. Ne bi vam kapa pala s glave da mi bar kažete hvala, ali vi ništa!“, promrmlja Pol pogledavši se u retrovizor. „Dobro, u redu, ja sam Džoin kum, ali koga su drugog mogli da izaberu? Pilgesa? Nema šanse, a osim toga njegova žena mu je već kuma. Dobro sam rekao – uvek na usluzi. Ne kažem da mi to ne predstavlja zadovoljstvo, ali bilo bi mi

drago kad bi se neko i o meni malo pobrinuo. Na primer, dok sam živeo u San Francisku, da li me je upoznala s nekom stažistikinjom ili studentkinjom na praksi? Ima ih toliko u njenoj bolnici. Naravno, nikad ni s jednom! One, zaboga, imaju užasan raspored. Ako mi ovaj tip iza mene još jednom uperi farove, smrskaću ga! Moram da prestanem da pričam sam za sebe, Artur je bio u pravu, stvarno će misliti da sam lud. S druge strane, s kim da pričam? S junacima mojih romana? Ne, moram da prestanem, to je odlika starosti. Stari ljudi pričaju sami sa sobom. Rade to kad su sami, inače razgovaraju međusobno ili sa svojim decom. Da li ću imati dece jednoga dana? I ja ću ostariti.“

Ponovo pogleda u retrovizor.

Sab se zaustavi na naplatnoj rampi, Pol uze tiket za putarinu. „Hvala“, reče i ponovo zatvori prozor.

Na velikom ekranu objavljeno je da avion na letu A83 stiže na vreme. Pol je nestrpljivo lupkao nogama o pod.

Prvi putnici počеше da izlaze, samo mala grupa, verovatno iz prve klase.

Kada mu je objavljen prvi roman, Pol je odlučio da se neko vreme ne bavi arhitekturom. Pisanje mu je pružalo neospornu slobodu. Ništa što je dosad uradio nije bilo isplanirano. Jednostavno je uživao da ispunjava stranice, obično oko trista pre nego što bi otkučao „kraj“. Svake

večeri bio je obuzet svojim pripovedanjem, skoro nikada nije izlazio i mahom je večerao ispred računara.

Noću je Pol stupao u imaginaran svet. Tamo je bio srećan u društvu osoba koje su mu postale prijatelji. Pod njegovim perom sve je bilo moguće.

Kada bi završio s pisanjem, tekst bi ostavio na radnom stolu.

Međutim, život mu se poljuljao nekoliko nedelja kasnije, kada su ga, dok je večerao, zvali Artur i Loren i rekli da bi došli do njega. Tokom večeri Loren je pozvao načelnik bolnice. Pitala je Pola da li može da telefonira u njegovoj radnoj sobi, dok on i Artur ćaskaju u salonu.

Smorena pričom sagovornika, Loren spazi rukopis i poče da okreće strane, koje su je toliko ponele da poče da gubi nit razgovora.

Nakon što je profesor Kros napokon spustio slušalicu, Loren je nastavila da čita. Prošao je čitav sat pre nego što je Pol proturio glavu u radnu sobu kako bi proverio da li je sve u redu. Zatekao ju je nasmejanu.

„Uznemiravam li te?“, reče on, a ona se trže.

„Znaš, ovo je mnogo dobro!“

„Zar ne misliš da je prvo trebalo da me pitaš?“

„Mogu li da ga pročitam do kraja?“

„Normalni ljudi ne odgovaraju pitanjem!“

„Ti si sad to uradio! Mogu li?“

„Stvarno ti se sviđa?“, upita Pol sumnjičavo.

„Da, stvarno!“, odgovori Loren sređujući listove.

Potom uze rukopis i, prolazeći ćutke pored Pola, vrati se u salon.

„Čula si da sam rekao 'da'?“, nastavio je on, prateći je.

Došapnu joj da Arturu ništa ne kaže o tome.

„Što si se zadržala toliko?“, upita Artur zabrinuto, pri-
dižući se.

„Ma pusti“, odgovori Loren. „Idemo li?“

I pre nego što je Pol stigao da odreaguje, Artur i Loren
su mu već na stepeništu zahvaljivali na gostoprimstvu.

Počese da izlaze i drugi putnici, ovog puta njih tridesetak,
ali ne i oni koje je čekao.

„Šta ovi rade! Čiste avion? Šta mi je stvarno nedostajalo
otkako sam se vratio u Pariz? Kuća u Karmelu... Voleo
sam da tamo provodim vikende u njihovom društvu, da
silazim na plažu prateći zalazak sunca. Uskoro će sedam
godina. Gde li proleteše? Oni su mi najviše nedostajali.
Hvala video-pozivima, bolje išta nego ništa, ali zagrliti
nekog koga voliš i osetiti njihovo prisustvo, to je nešto
drugo. A, da, moraću da porazgovaram s Loren o mojim
učestalim migrenama, to je njeno polje. Ne, poslaće me
na ispitivanje, a to su samo migrene, to je besmisleno, nije
svaka glavobolja posledica tumora na mozgu. Ma dobro,
videću. Hoće li već jednom izaći?“

Grin strit je bila prazna. Pošto je parkirao ford, Artur otvori
vrata da Loren izađe, pa se popeše na treći sprat male vik-
torijanske kuće u kojoj su živeli. Retki parovi su bili cimeri
pre nego što su započeli vezu, ali to je neka druga priča...

Artur je morao da napravi skice za važnog klijenta. Izvini se Loren i poljubi je pre nego što je seo za arhitektonski sto. Loren se odmah uvuče u krevet i udubi se u Polov rukopis.

U više navrata Arturu se činilo da čuje smeh s druge strane zida. Svaki čas gledao je na ručni sat i ponovo uzimao olovku. Kasnije tokom noći do njega su doprli jecaji, pa je ustao. Otvorivši polako vrata sobe, ugleda svoju ženu kako sedi u krevetu i pomno čita.

„Šta ti je?“, upita zabrinuto.

„Ništa“, odgovori ona, zatvorivši rukopis.

Potom dohvati papirnu maramicu s noćnog stočića i uspravi se.

„Šta te je rastužilo?“

„Nisam tužna.“

„Loša prognoza za nekog od tvojih pacijenata?“

„Naprotiv, prognoza je odlična.“

„I zbog toga plačeš?“

„Dolaziš li u krevet?“

„Ne pre nego što mi objasniš zašto ne spavaš.“

„Ne bih o tome.“

Artur se ukopa ispred Loren, rešen da se ne pomeri s mesta dok joj ne izmami priznanje.

„Reč je o Polu“, popusti ona na kraju.

„Bolestan je?“

„Ne, napisao je...“

„Šta je napisao?“

„Moram da ga pitam za dozvolu pre nego što...“

„Pol i ja ne krijemo ništa jedan od drugog.“

„Izgleda da nije baš tako. Ne insistiraj, dođi, kasno je.“

* * *

Sutra uveče Loren pozva Pola u agenciju.

„Moram da pričam s tobom, završavam smenu za pola sata, naći ćemo se u kafiću preko puta bolnice.“

Zbunjen, Pol navuče jaknu i napusti kancelariju. Srete se s Arturom ispred lifta.

„Kuda ćeš?“

„Da sačekam ženu posle posla.“

„Mogu li s tobom?“

„Pole, jesi li bolestan?“

„Usput ću ti objasniti, požuri, kako si spor!“

Kada se Loren pojavila na parkingu bolničkog kruga, Pol je požurio ka njoj skrećući joj pažnju na sebe. Artur ih je nakratko posmatrao pre nego što je odlučio da im se pridruži.

„Naći ćemo se kod kuće“, reče mu ona. „Pol i ja moramo da razgovaramo.“

Ostaviše Artura ukipljenog i uđoše u kafeteriju.

„Pročitala si?“, upita uznemireno Pol kada se konobarica udaljila.

„Da, sinoć.“

„Svidelo ti se?“

„Izuzetno. Prepoznala sam nas na mnogim mestima.“

„Znam, trebalo je, ipak, da te pitam za dozvolu.“

„Pa mogao si.“

„U svakom slučaju, niko drugi osim tebe neće pročitati tu priču.“

„Upravo sam o tome htela da razgovaram s tobom. Moraš da je pošalješ nekom izdavaču, objaviće je, sigurna sam.“

Pol nije želeo da o tome razgovaraju. Ni na trenutak nije pomislio da bi njegov rukopis mogao da privuče pažnju neke izdavačke kuće, čak se protivio ideji da iko nepoznat pročita ono što je napisao.

Loren upotrebi sve moguće argumente, ali Pol ostade pri svom. Na rastanku ga je upitala da li može da ovu tajnu podeli s Arturom, međutim, Pol se pravio da je nije čuo.

Kad se vratila kući, pokazala je rukopis Arturu.

„Hm“, reče on, „pričaćemo o tome kada ga pročitam.“

Ovoga puta, Loren je čula da se Artur smeje, savladan emocijama, dok je pomno čitao pojedine delove rukopisa. Posle tri sata, ponovo se pojavio u salonu.

„I?“

„U velikoj meri inspirisan našim životom, ali mi se mnogo sviđa.“

„Savetovala sam mu da ga pošalje nekom izdavaču, ali on neće ni da čuje.“

„Razumem ga.“

Objavljivanje Polovog rukopisa postalo je opsesija mlade doktorke. Kad god bi se videli ili čuli telefonom pitala je da li je poslao rukopis. Svaki put dobijala je negativan odgovor od Pola, koji ju je molio da više ne insistira na tome...

Jednog kasnog popodneva Polu zazvoni telefon. To nije bila Loren već predstavnik izdavačke kuće *Sajmon i Šuster*.

„Baš je smešno, Arture“, odgovorio je Pol pomalo ljutito. Sagovornik, začuđen, nastavi da priča da je upravo pročitao njegov roman koji mu se mnogo svideo i da želi da se sretne s autorom.

Zabuna je potrajala, Pol je nastavio da se šali. Izdavač, koga je u početku to zabavljalo, a potom počelo da zamara, predloži da ga sutra poseti u njegovoj kancelariji kako bi se uverio da se ne radi o šali.

Pol je bio krajnje sumnjičav.

„Kako ste došli do mog rukopisa?“

„Priatelj mi ga je dao u vaše ime.“

I pošto su ugovorili mesto sastanka, čovek spusti slušalicu. Pol je hodao tamo-amo po stanu. Više ga nije držalo mesto, uskočio je u sab i odveo se do bolnice *San Francisco memorijal*.

Na hitnom prijemnom odeljenju zatražio je da odmah vidi Loren. Medicinska sestra mu reče da ne izgleda bolesno. Pol je belo pogleda i dobaci da nisu svi hitni slučajevi životno ugroženi, i da ima dve sekunde da je pozove pre nego što napravi scenu. Bolničarka dade znak čoveku iz obezbeđenja. Nije došlo do najgoreg jer Pol ugleda Loren i krenu ka njoj.

„Šta ti radiš ovde?“

„Imaš prijatelja izdavača?“

„Ne“, odgovori ona dok je gledala u pod.

„Artur ima prijatelja izdavača?“

„Nema ni on“, promrmlja ona.

„To je opet neka vaša šala?“

„Ovog puta nije.“

„Šta si uradila?“

„Ništa loše, ti ćeš na kraju odlučiti.“

„Hoćeš li da mi objasniš?“

„Jedan od mojih kolega ima prijatelja izdavača, zamolila sam ga da pročita rukopis kako bi dao nepristrasno mišljenje.“

„Nisi imala pravo na to.“

„Ti si takođe uradio nešto bez moje dozvole, i sad sam ti zbog toga zahvalna. Malo provociram sudbinu, pa šta? Ponavljam, na tebi je da doneseš konačnu odluku.“

„Kakvu odluku?“

„Da podeliš s drugima ono što si napisao. Nisi Hemingvej, ali tvoja priča može da usreći ljude koji će je čitati. Vreme će pokazati svoje, a zasad zadovoljimo se time. Moram da radim.“

Okrenula se i izašla s odeljenja za hitan prijem.

„I ne zahvaljuj mi.“

„Za šta da ti ne zahvaljujem?“

„Idi na taj sastanak, Pole, ne budi tvrdoglav. Još ništa nisam rekla Arturu.“

Pol je otišao na sastanak s izdavačem kome se roman zaista svideo, pa ga je zasuo ponudama. Svaki put kad bi čuo kako izgovara reč „roman“, pokušavao je da je poveže s pričom koja mu je ispunjavala noći kada mu život nije bio naklonjen.

Roman je objavljen šest meseci kasnije. Dan nakon što mu se knjiga pojavila u knjižarama, Pol je, vozeći se liftom do kancelarija kompanije u kojoj je radio, naleteo na dvojicu kolega arhitekata s njegovom knjigom u rukama.

Čestitali su mu, a Pol je, u grču, sačekao da izađu i pritisnuo je dugme za prizemlje. Tu se smestio u mali kafe i naručio svoj uobičajeni doručak. Konobarica je želela da joj potpiše primerak knjige koju je kupila. Polova ruka je podrhtavala dok joj je pisao posvetu. Platilo je račun, vratio se kući i ponovo počeo da čita svoj roman. Posle svake pročitane stranice sve dublje se uvlačio u fotelju, ne želeći da ikada iz nje izađe. U tu priču je utkao deo sebe, svog detinjstva, snova, nadanja, promašaja, ne pomišljajući da će to jednog dana čitati nepoznati ljudi. Još gore, ljudi iz njegovog okruženja, s kojima je radio. Pol, iza čije se dobroćudnosti i gromkog smeha krila užasna sramežljivost, ostao je širom otvorenih očiju dok su mu ruke mlitavo padale pored tela. Poželeo je samo jedno – da postane nevidljiv.

Palo mu je na pamet da otkupi sve primerke knjige koji su u prodaji. Dohvati telefon, ali pre nego što je uspeo da iznese svoj plan, izdavač mu čestita na članku objavljenom u jutarnjem izdanju *San Francisko kronikla*. Kritika ga je, doduše, malo „ispljuvala“, što je za očekivati, a to će pak biti dobro za medijski publicitet. Pol mu zalupi slušalicu usred razgovara, i stušti se do prvog kioska s novinama. U članku se ističu početničke greške s obzirom na to da je reč o romanu prvencu, ali Pola je više pogodilo čestitanje autoru što se nije plašio da će ga etiketirati kao pisca neobuzdane sentimentalnosti. U vreme kada cinizam potiskuje inteligenciju, trebalo bi to shvatiti kao prilično hrabar čin otpora, zaključio je novinar. Pol je imao utisak da umire, ali ne naprečac, što bi bilo pravo olakšanje, već polako i u mukama.

Njegov mobilni telefon nije prestajao da zvoni, na ekranu su se smenjivali nepoznati brojevi, a on je svaki poziv odbio. Na kraju je izvadio bateriju i ekran se ugasio. Nije se pojavio na koktelu koji je organizovao njegov urednik, nije išao na posao te nedelje, ostajao je uporno kod kuće. Jedne večeri momak koji mu je inače isporučivao picu zamolio ga je da mu napiše posvetu na knjizi. Prepoznao je njegovu sliku dok je prethodne večeri gledao TV dnevnik. Pošto se incident ponovio i s kasirkom u prodavnici, Pol se povukao u hibernaciju, koja je trajala sve dok Artur nije zakucao na vrata i na silu ga izbacio iz njegove jazbine. Za razliku od Pola, Artur se radovao njegovom uspehu i donosio mu je dobre vesti.

Originalnost njegovog pripovedanja privukla je pažnju medija. Moren, saradnica u agenciji, pripremila je marljivo pres-kliping o njegovoj knjizi. Većina njihovih klijenata je već pročitala roman i zvala da mu čestita.

Jedan filmski režiser je tražio da se sastane s njim, a Artur je zadržao najbolje za kraj – knjižara *Barns i Nob*, gde su često odlazili, javila je da se njegov roman prodaje kao alva. Zasad se treba zadovoljiti uspehom u Silikonskoj dolini, ali knjižara je uverena da će se uskoro proširiti po celoj zemlji.

Na terasi restorana gde je dovukao Pola, Artur mu skrene pažnju da je vreme da se obrije, da povede računa o izgledu, da pozove izdavača koji mu je ostavio dvadeset poruka u kancelariji, a pre svega da prigrlji sreću koja mu se pruža, umesto što zabija glavu u pesak.

Pol ne progovori ni reč duže vreme. Potom je duboko udahnuo i pomislio da bi neprijatnost na javnom mestu

samo pogoršala njegovu situaciju. Međutim, dotuklo ga je kada im je neka žena prekinula ručak ne bi li ga pitala da li je njegov roman autobiografski.

Svečanim tonom Pol reče Arturu da je posle dugog razmišljanja tokom sedmice odlučio da mu poveri biro. Sad je na njega red da uzme godinu neplaćenog odsustva.

„Zašto?“, upita Artur zapanjeno.

„*Nestati*“, pomisli Pol. Kako bi izbegao Arturovo moralisanje, smislio je najbolji mogući izgovor. „Da napišem drugi roman“, najzad reče. Šta bi Artur trebalo da smisli da bi ga ubedio u suprotno?

„Ako to stvarno želiš. Nisam zaboravio kako si preuzeo sve naše poslove kada sam se loše osećao i otišao da živim u Parizu neko vreme. Kuda ćeš?“

Pol nije imao nikakvu ideju, odgovorio je bez razmišljanja: „U Pariz. Toliko si mi hvalio divote Grada svetlosti, njegove bistroe, mostove, kvartove i Parižanke... Ko zna, ako me posluži sreća, možda će zanosna cvećarka o čijem si šarmu toliko pričao još uvek biti tamo?“

„Možda“, odgovori Artur kratko, „ali nisi bio blagonaklon kada sam ti to saopštio.“

„Zato što tada nisi bio u najboljoj formi. Meni sad samo treba promena... kako bih podstakao kreativnost, shvataš?“

„Ako je zarad kreativnosti! A kada ideš?“

„Organizujmo danas večeru kod vas, pozvaćemo Pilgesa i njegovu ženu, pozdravićemo se, a od sutra – Francuska i lep život!“

Polov plan je veoma rastužio Artura, koji je hteo da mu kaže da je prenaglio s odlukom, da bi bilo bolje da se zbog agencije strpi nekoliko meseci pre nego što sprovede

svoj plan u delo, ali odustao je u ime njihovog prijateljstva. Ako bi se njemu pružila takva prilika, Pol bi učinio sve da mu pomogne, to je već dokazao u prošlosti. Što se posla tiče, sve će se srediti.

Pošto se rastao s Arturom, Pol se vratio kući preneražen. Odakle mu takva ideja? Da se preseli u Pariz, i to sam!

Dok je koračao uzduž i popreko po stanu, počeo je da pravda taj nepromišljen i neizvestan poduhvat. Kad je Artur to uradio, zašto ne bi i on? Sledeći argument, koji je potisnuo prethodni u drugi plan, odnosio se na Parižanke, a treći, najubedljiviji, na pokušaj da napiše drugi roman... koji ne bi objavio... ili samo u inostranstvu kako bi mogao da se vrati u San Francisko čim se stvari slegnu. Na kraju su se svi argumenti sveli na jedan: pisac... američki... neženja... u Parizu.

A u Parizu, gde je živeo već sedam godina, Pol je napisao pet romana. Umoran od avantura s Parižankama, čije promene raspoloženja nije mogao da shvati, opredelio se za celibat. Jedina otežavajuća okolnost bila je što celibat nije u skladu s njegovom prirodom.

Ti romani nisu imali uspeha, koji je on posle svega ipak očekivao, bar ne u Evropi i u Sjedinjenim Američkim Državama, ali su, iz nekog njemu nepoznatog razloga, postali hit u Aziji, posebno u Koreji.

Već nekoliko godina Pol je bio u ljubavnoj vezi s Korejkom koja je prevodila njegove knjige. Dva puta godišnje Kjong ga je posećivala i nikad nije ostajala duže od nedelju dana. Bio je zaljubljeniji nego što je hteo da prizna. Samo ga je mučilo što nikada nije uspeo da je definiše.